

ISSN: 3060-4613

MAKTABGACHA
VA MAKTAB
TA'LIMI VAZIRLIGI

O'zbekiston
Milliy Pedagogika
Universiteti

№7(1)
2026

- 13.00.00 Pedagogika fanlari
- 13.00.01 Pedagogika nazariyasi. Pedagogik ta'limotlar tarixi
- 13.00.02 Ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi (sohalar bo'yicha)
- 13.00.03 Maxsus pedagogika
- 13.00.04 Jismoniy tarbiya va sport mashg'ulotlari nazariyasi va metodikasi
- 13.00.05 Kasb-hunar ta'limi nazariyasi va metodikasi
- 13.00.06 Elektron ta'lim nazariyasi va metodikasi (ta'lim sohaları va bosqichlari bo'yicha)
- 13.00.07 Ta'limda menejment
- 13.00.08 Maktabgacha ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi
- 13.00.09 Ijtimoiy pedagogika
- 07.00.00 Tarix fanlari
- 19.00.00 Psixologiya fanlari
- 01.00.00 Fizika-matematika fanlari
- 02.00.00 Kimyo fanlari
- 03.00.00 Biologiya fanlari
- 09.00.00 Falsafa fanlari
- 10.00.00 Filologiya fanlari
- 11.00.00 Geografiya fanlari

M

AKTABGACHA VA AKTAB TA'LIMI

Pedagogika, psixologiya fanlariga ixtisoslashgan ilmiy jurnal

MAKTABGACHA VA MAKTAB TA'LIMI

Elektron nashr. 544 sahifa,
1-iyul, 2026-yil.

BOSH MUHARRIR:

Karimova E'zoza Gapijranovna – O'zbekiston Respublikasi Maktabgacha va maktab ta'limi vaziri

BOSH MUHARRIR O'RINBOSARI:

Ibragimova Gulsanam Ne'matovna – Pedagogika fanlari doktori, professor

TAHRIRIYAT KENGASHI A'ZOLARI

Ibragimov X.I. – pedagogika fanlari doktori, akademik
Shoumarov G'.B. – psixologiya fanlari doktori, akademik
Qirg'izboyev A.K. – Tarix fanlari doktori, professor
Jamoldinova O.R. – pedagogika fanlari doktori, professor
Sharipov Sh.S. – pedagogika fanlari doktori, professor
Shermuhhammadov B.Sh. – pedagogika fanlari doktori, professor
Ma'murov B.B. – pedagogika fanlari doktori, professor
Madraximova F.R. – pedagogika fanlari doktori, professor
Kalonov M.B. – iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Nabiyev D.X. – iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Qo'ldoshev Q. M. – iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Ikramxanova F.I. – filologiya fanlari doktori, professor
Ismagilova F.S. – psixologiya fanlari doktori, professor (Rossiya)
Stoyuxina N.Yu. – psixologiya fanlari nomzodi, dotsent (Rossiya)
Magauova A.S. – pedagogika fanlari doktori, professor (Qozog'iston)
Rejep O'zyurek – psixologiya fanlari doktori, professor (Turkiya)
Woogyu Cha – Koreya milliy ta'lim universiteti rektori (Koreya)
Polonnikov A.A. – psixologiya fanlari nomzodi, dotsent (Belarus)
Mizayeva F. O. – Pedagogika fanlari doktori, dotsent
Baybayeva M.X. – pedagogika fanlari doktori, professor
Muxsiyeva A.T. – pedagogika fanlari doktori, professor
Aliyev B. – falsafa fanlari doktori, professor
Abdullayeva N. Sh. – Pedagogika fanlari doktori (DSc), professor
Doniyorov S. M. – “Yangi O'zbekiston” va “Pravda Vostoka” gazetalari tahririyati DM bosh muharriri, O'zbekiston Respublikasida xizmat ko'rsatgan jurnalist, filologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
G'afurov D. O. – falsafa fanlari doktori (PhD)
Shomurodov R.T. – iqtisodiyot fanlari nomzodi (PhD), dotsent
Mirzayeva F. O. – pedagogika fanlari doktori (DSc), dotsent
Jalilova S.X. – psixologiya fanlari nomzodi (PhD), dotsent
Bafayev M.M. – psixologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Usmonova D.I. – Samarqand iqtisodiyot va servis institute dotsenti
Saifnazarov I. – falsafa fanlari doktori, professor
Nematov Sh.E. – pedagogika fanlari nomzodi (PhD)
Tillashayxova X.A. – psixologiya fanlari nomzodi (PhD), dotsent
Yuldasheva F.I. – pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Yuldasheva D.B. – filologiya fanlari bo'yicha falsafa (PhD) doktori, dotsent
Tangriyev A. T. – Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti kafedra professori
Ashurov R. R. – psixologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Panjiyev M. A. – Qashqadaryo viloyati Maktabgacha va maktab ta'limi boshqarmasi boshlig'ining birinchi o'rinbosari
Xudayberganov N. A. – Xorazm Ma'mun akademiyasi Tabiiy fanlar bo'limining katta ilmiy xodimi, biologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Vaxobov Anvar Abdusattor o'g'li – Pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori, dotsent

Muassis: “Tadbirkor va ishbilarmon” MChJ

Hamkorlarimiz: O'zbekiston Respublikasi Maktabgacha va maktab ta'limi vazirligi, O'zbekiston milliy pedagogika universiteti

EDITOR-IN-CHIEF:

Karimova E'zoza Gapirzhanovna – Minister of Perschool and School Education of the Republic of Uzbekistan

DEPUTY EDITOR-IN-CHIEF:

Ibragimova Gulsanam Ne'matovna – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

EDITORIAL BOARD MEMBERS:

Ibragimov X.I. – Doctor of Pedagogical Sciences, Academician

Shoumarov G. B. – Doctor of Psychological Sciences, Academician

Qirg'izboyev A. K. – Doctor of Historical Sciences, Professor

Jamoldinova O.R. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Sharipov Sh.S. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Shermuhhammadov B.Sh. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Ma'murov B.B. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Madraximova F.R. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Kalonov M.B. – Doctor of Economic Sciences, Professor

Nabiyev D.X. – Doctor of Economic Sciences, Professor

Koldoshev K. M. – Doctor of Economic Sciences, Professor

Ikramxanova F.I. – Doctor of Philological Sciences, Professor

Ismagilova F.S. – Doctor of Psychological Sciences, Professor (Russia)

Stoyuxina N.Yu. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor (Russia)

Magauova A.S. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor (Kazakhstan)

Rejep O'zyurek – Doctor of Psychological Sciences, Professor (Turkey)

Wookyu Cha – President of the National University of Education, Korea (South Korea)

Polonnikov A.A. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor (Belarus)

Mizayeva F. O. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Baybayeva M.X. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Muxsiyeva A.T. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Aliyev B. – Doctor of philosophy, professor

Abdullayeva N. Sh. – Doctor of Pedagogical Sciences (DSc), Professor

Doniyorov S. M. – Editor-in-Chief of the DM Editorial Office of the newspapers “Yangi O'zbekiston” and “Pravda Vostoka”, Honored Journalist of the Republic of Uzbekistan, Doctor of Philosophy (PhD) in Philology, Associate Professor

Gafurov D. O. – Doctor of Philosophy (PhD)

Shomurodov R.T. – Candidate of Economic Sciences (PhD), Associate Professor

Mirzayeva F. O. – Doctor of Pedagogical Sciences (DSc), Associate Professor

Jalilova S.X. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor

Bafayev M.M. – Doctor of Philosophy in Psychological Sciences (PhD), Associate Professor

Usmonova D.I. – Associate Professor, Samarkand Institute of Economics and Service

Saifnazarov I. – Doctor of philosophy, professor

Nematov Sh.E. – Candidate of Pedagogical Sciences (PhD)

Tillashayxova X.A. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor

Yuldasheva F.I. – Doctor of Philosophy in Pedagogical Sciences (PhD), Associate Professor

Yuldasheva D.B. – Doctor of Philosophy (PhD) in Philological Sciences, Associate Professor

Tangriyev A.T. – is a professor of Tashkent State University of Economics

Ashurov R. R. – Doctor of Philosophy (PhD) in Psychology, Associate Professor

Panjiyev M. A. – First Deputy Head of the Department of Preschool and School Education of the Kashkadarya Region

Khudaiberganov N. A. – Senior Researcher of the Department of Natural Sciences of the Khorezm Mamun

Academy, Doctor of Philosophy (PhD) in Biological Sciences

Vakhobov Anvar Abdusattor oglu – Doctor of Philosophy in Pedagogical Sciences, Associate Professor

“Maktabgacha va maktab ta'limi” jurnali O'zbekiston Respublikasi Oliy attestatsiya komissiyasining quyidagi qarorlariga asosan pedagogika va psixologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD) hamda fan doktori (DSc) ilmiy darajasiga talabgorlarning dissertatsiyalaridagi asosiy ilmiy natijalarni chop etish uchun milliy ilmiy nashrlar ro'yxatiga kiritilgan:

Pedagogika fanlari bo'yicha: OAK Kengashi tavsiyasi (26.08.2024-y., №11-05-4381/01) asosida:

- Ekspert kengashi (29.10.2024-y., №10)
- Rayosat qarori (31.10.2024-y., №363/5)

Psixologiya fanlari bo'yicha: Toshkent davlat pedagogika universiteti murojaatiga asosan OAK tavsiyasi (24.04.2025-y., №11-05-2566/01):

- Ekspert kengashi (25.05.2025-y., №10)
- Rayosat qarori (08.05.2025-y., №370/5)

“Maktabgacha va maktab ta'limi”
jurnali

26.09.2023-yildan

O'zbekiston Respublikasi Prezidenti
Administratsiyasi huzuridagi Axborot
va ommaviy kommunikatsiyalar
agentligi tomonidan **№C-5669363**
reyestr raqami tartibi bo'yicha
ro'yxatdan o'tkazilgan.

Litsenziya raqami: **№136361**

MUNDARIJA

Raqamli ta'lim muhitida o'quvchilarning milliy qadriyatlarga oid tasavvurlarini shakllantirishning pedagogik-psixologik mexanizmlari.....	10
Davlatnazarova Ziyodabonu Muxtor qizi	
Talabalarning xulqidagi devyatsiya darajasining yuqorilab ketishiga ta'sir etuvchi ijtimoiy-psixologik omillar.....	16
Ergashev Jo'rabek Xalilovich	
Zo'ravonlikka uchragan bolalarni va ularning oilalarini zo'ravonlikdan himoya qilishning normativ-huquqiy va ijtimoiy-psixologik asoslari.....	19
Ergasheva Gullolaxon Nosirjon qizi	
Tinglab tushunish kompetensiyasining psixolingvistik va pedagogik asoslari.....	24
Jonbo'tayeva Maxarramxon	
O'z-o'zini rivojlantirish kompetensiyasining kasbiy kompetentlik tizimidagi o'rni.....	27
Kutliyeva Feruzaxon Yusupovna	
Eshitishida nuqsoni bo'lgan bolalarning ijtimoiylashuvini ta'minlashga xizmat qiluvchi zamonaviy kompleksni rivojlantirish.....	31
Yunusov Mirsaid Xudayarovich, Istamova Sevdo Ashirqul qizi	
Elektr tizimlari dinamik barqarorligini STEAM va Spiral (Regressus, Progressus) metodlari asosida o'qitish.....	35
Safarov Xoliyor Sayyid Safar o'g'li	
O'quvchilarda badiiy-estetik did va dizaynerlik ko'nikmalarini rivojlantirish metodikasi.....	39
Norbutayeva Dilafuz Abdurasulovna	
Talabalarda ijtimoiy yetuklikni rivojlantirishning psixologik mexanizmlari va uning ta'lim sifatiga ta'siri.....	43
Rahimova Nazokatxon Kasimjonovna	
Model for Improving Students' Professional Competencies Based on Motivational Learning Approach.....	49
Alibekova Mahzuna	
Bo'lajak tarix o'qituvchilarining tarixiy tafakkurini shakllantirishning tuzilmasi va pedagogik komponentlari... 54	54
Djumaniyazov Farxod Ulugbekovich	
Yengil atletika bilan shug'ullanuvchi 14-16 yoshli sportchi qizlarda mashg'ulotlar davomiyligi.....	59
Oralova Bibixol Husniddin qizi, G'ulomova Maftuna Sayfulla qizi	
Boshlang'ich ta'limda ingliz tilini o'yinlar orqali o'rgatish.....	64
Ruzmetova D. A.	
Bo'lajak texnologiya fani o'qituvchisining axloqiy faoliyatini shakllantirishda pedagogik vositalarning imkoniyatlari.....	68
Saydanova Dilafuz Sadirdinovna	
Xorijiy tajribalar va zamonaviy yondashuvlar asosida tyutorlar kasbiy salohiyatini rivojlantirishda malaka oshirish tizimini takomillashtirish.....	75
Ubaydullayev Zuxriddin Botirovich	
Effective Classroom Activities for Developing Speaking Skills Among EFL Learners.....	79
Akhmatova Munisa Orif qizi	
Xalqaro va milliy baholash dasturlarini hisobga olgan holda boshlang'ich ta'lim mazmunini yangi ta'lim trendlari bilan boyitish.....	86
Gulmira Abdullayeva, Egamberganova Yorqinoy Ollobergan qizi	
Ijtimoiy tarmoqlarning shaxs identifikatsiyasiga ta'sirining ijtimoiy-psixologik omillari.....	90
Tojiboyeva Nodiraxon Tursunaliyevna	
Analysis of the Methodology for Developing Students' Creative Thinking Competence Using Artificial Intelligence Tools Based on STEAM Educational Technologies.....	94
Tursunaliyeva Nazokat Tokhir qizi	

Oliy ta'lim muassasalarida e-Portfolio ma'lumotlarini markazlashmagan tarzda boshqarishning afzalliklari va muammolari	102
<i>Yusupova Dono Adambayevna, Jalolov Tursunbek Sadriddinovich</i>	
Boshlang'ich sinf o'qituvchilarining inklyuziv-tolerantlik haqidagi qarashlari tahlili	110
<i>Amangeldiyeva Adolat Ravshanbek qizi</i>	
Maktabgacha yoshdagi bolalarni savod o'rgatishga tayyorlashning samarali shakl, metod va didaktik vositalari	115
<i>Go'zal Qurbonova</i>	
Maktabgacha katta yoshdagi bolalarda hayot xavfsizligi ko'nikmalarini shakllantirishning dolzarb pedagogik masalalari.....	121
<i>Muratova Munavvar O'rol qizi</i>	
Tarkibida toponimlar mavjud maqol va matallarning lingvomadaniy xususiyatlari va ularni o'qitishning lingvodidaktik asoslari.....	126
<i>Usmonova Zamira Jaxongirovna</i>	
Psixologik-pedagogik tadqiqotlarda tassavur fenomenologiyasi	130
<i>Axmedova Shaxlo Shoxob qizi</i>	
Bo'lajak tasviriy san'at o'qituvchilarining kasbiy kompetensiyasini rivojlantirish metodikasi (haykaltaroshlik san'ati misolida).....	133
<i>Panayeva Maloxat Muminovna</i>	
Взаимосвязь склонности к сравнению внешности, интернет-зависимости и уровня притязаний у студентов-юношей	136
<i>Багдасарова Диана Левоновна</i>	
Роль каракалпакской народной национальной музыки в формировании духовно-нравственных качеств учащихся	141
<i>Зарымова Турсынай Бердибай кызы</i>	
A Review of the Literature on Stem Cells in Dentistry	145
<i>Ruziyeva Kamola Akhtamovna</i>	
Bolalar musiqa va san'at maktablarida estrada san'atini o'qitish masalalari (gitara cholg'usi misolida)	150
<i>Abdullayev O'tkir Sadullayevich</i>	
Talabalarda innovatsion kasbiy kompetentlikni rivojlantirish texnologiyalari	154
<i>Avezov Davronbek Soburovich</i>	
O'zbek xalq pedagogikasi an'alarining zamonaviy ta'lim tizimidagi transformatsiyasi	158
<i>Erkaboyeva Nigora Shermatovna</i>	
Texnika va iqtisodiyot yo'nalishidagi oliy ta'lim muassasalari talabalarida ingliz tilini mustaqil o'rganishning psixologik-pedagogik xususiyatlari	163
<i>Mamatqodirova Gulnigor Rustamjonovna</i>	
Yangi dunyoviy tartibotning shakllanishi jarayonida siyosiy taraqqiyot barqarorligi va xavfsizligini ta'minlash muammolari	168
<i>Nazarov Alisher Narimanovich</i>	
Ota-onasiz tarbiyalanayotgan o'smir o'g'il bolaning ijtimoiy-psixologik xususiyatlari.....	171
<i>Qodirov Jahongir Neymat o'g'li</i>	
Kutubxona muhitida talabalarining mustaqil ta'lim faoliyatini tashkil etishning innovatsion modellari.....	176
<i>Qosimova Xolida Nabiyevna</i>	
Jismoniy imkoniyati cheklangan maktabgacha yoshdagi bolalarda milliy harakatli o'yinlar orqali jismoniy sifatlarni rivojlantirish	179
<i>Raxmatullayeva Durdona Fazliddin qizi</i>	
Personalized Approach to the Treatment of Generalized Periodontitis in the Prediction of Cardiovascular Complications Based on Salivary Proteomic Profiling.....	182
<i>Shodiev O. U., Nazarova N. Sh., Agababayan I. R.</i>	
O'smirlarda irratsional ustanovkalar shakllanishining ijtimoiy-psixologik omillari	187
<i>Tshboltayeva Nodira</i>	
Роль интерактивного лингвокультурологического пространства в формировании лингвокультурной компетенции студентов национальных групп филологических направлений.....	191
<i>Рустамова Ферузахон Махмуджановна</i>	

MUNDARIJA СОДЕРЖАНИЕ CONTENTS	Talabalarining darsdan tashqari vaqtda mustaqil ravishda jismoniy tarbiya bilan shug'ullanishini shakllantirish 196 Dusanov Shuxrat Abdiraakovich
	Kutubxona muhitida talabalarining mustaqil ta'lim faoliyatini tashkil etishning innovatsion modellari 201 Qosimova Xolida Nabiyeva
	Jismoniy tarbiya darslarida bo'lajak o'qituvchilarning kasbiy-pedagogik kompetensiyasini takomillashtirish mexanizmlari 205 Xoliqnazarov Azamat Begaliyevich
	Oliy ta'lim talabalarida kreativ fikrlashni fanlararo integratsiya asosida shakllantirish 209 Allanazarova Dilobar Baxromovna
	"Alpomish" dostonida obrazlar nutqidagi pedagogik qarashlar 213 Boboqulova Aziza Adizovna
	Researching the Biochemistry and Physical Chemistry of Oral Fluid in Kids Who Are Acting Strangely 217 Eraliyeva Zulfiya Makhmudovna, Buzrukhoda Javohir
	Bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilarini mikro matnlarni o'qitishga qaratilgan kognitiv metodlar 222 I. Matrasulova
	Boshlang'ich sinf o'quvchilarining yozma nutq ko'nikmalarini shakllantirishda raqamli didaktik vositalardan foydalanish metodikasi 225 Komilova Dilnozaxon Abdulhayevna, Xoliqova Mubinabonu Jamoliddin qizi
	Oliy ta'lim muassasalarida onomastik leksikani lingvokulturologik yondashuv asosida o'qitishning strategik-metodik asoslari 229 Mamatqulova Baxtixon Ravshanovna
	Raqamli matnlarning lisoniy va pragmatik xususiyatlari 232 Mashrapova Sevara Xabibovna
	Extensive Pelvic Ureteral Abnormalities and Reconstructive Operations in Patients 237 Mukhsinov Sardor
	Pedagogikada metodlardan foydalanish 241 Maxmudova Nargiz Djumaniyazovna
	Diqqat yetishmasligi giperaktivlik buzilishini davolash usullari 245 Otbasarova Umida Mexmonovna, Inogamova Rano Bahodirovna
	Talabalaridagi sanogen tafakkurning psixologik xususiyatlarini empirik tadqiq etish masalasi 249 Tulyaganova Dilnoza Ulug'bek qizi
	Raqamli ta'lim texnologiyalaridan foydalanishning xorijiy va milliy tajribasini qiyosiy tahlil qilish 253 Abdullayev Sherzodbek
	Context, Intention, and Meaning in English Language Teaching: Developing Pragmatic Awareness in Learners of English as a Foreign Language 256 Keldiyarova Shakhriyoda, Keldiyarova Mohlaroyim
	Maktabgacha yoshdagi bolalarni steam yondashuvi yordamida og'zaki muloqotga o'rgatish mashqlar tizimi 267 Yunusova Malika Miralimovna
	Культурные и исторические коды Франции в автобиографической прозе Марселя Паньоля 270 Рахманкулова Дилафруз Азимовна
	Трансформация роли преподавателя в условиях цифровизации высшего образования 274 Рахматова Нигина Ислумовна
	Maktabgacha ta'lim tashkilotlarida tasviriy san'atning tutgan o'rni 278 Sultonova Marxabo
	Boshlang'ich sinf matematika darslarida matematik tasavvurlarni shakllantirish metodikasi 283 Akramova Fotimabonu Kurbonovna
	Boshlang'ich sinflarda matematika fanini o'qitishda sun'iy intellekt texnologiyalaridan foydalanish imkoniyatlari 288 Axmedov Muslimjon Usmonovich
	Boshlang'ich ta'limda musiqa ta'limini sun'iy intellekt va shaxsga yo'naltirilgan pedagogika asosida tashkil etishning ilmiy-metodik asoslari 295 Djumabayeva Muqaddas

“Suvning agregat holatlari va tabiatda aylanishi” mavzusini o‘rgatishda 4K ko‘nikmasini rivojlantirish	300
<i>Esnazarov Abdiganiy Jamalatdinovich</i>	
Raqamli vositalar asosida mexatronika va robototexnika yo‘nalishi talabalarini o‘qitishning pedagogik-psixologik xususiyatlari	307
<i>Ikromov Muhammad-Anasxon Xakimjon o‘g‘li</i>	
Najmiddin Kubroning ilmiy merosi	311
<i>Jahongir Jumanov</i>	
Oliy ta‘lim muassasalarida talabalarda tejamkorlikni shakllantirishning o‘rni.....	314
<i>Jo‘rayev Alisher Tursinboyevich</i>	
Milliy va umuminsoniy qadriyat fenomenining pedagogik tadqiqotlarda o‘rganilishi.....	318
<i>Jovliyev Jo‘rabek Alisher o‘g‘li</i>	
Jazo muddatini o‘tayotgan shaxslarda emotsional buzilishlarning ijtimoiy-psixologik sabablari	322
<i>Manzitov Baxtiyor Tolibovich</i>	
Maktabgacha ta‘lim jarayonida o‘yin texnologiyalarini qo‘llashning pedagogik asoslari va samaradorligi	329
<i>Nyutonova Xilola Lochinbekovna, Mayliyeva Nasiba Axmedovna</i>	
Ta‘lim menejmentida Predictive Analytics texnologiyalaridan foydalanish istiqbollari	332
<i>Primqulova Aziza Mirzaahmad qizi</i>	
Yosh sportchilarda tezlik-kuch sifatlarini rivojlantirish usullari	337
<i>Chariyev Ulug‘bek Abdujabbarovich, Radjabov Jaxongir Furkatovich</i>	
Z avlod psixologik xususiyatlariga mos zamonaviy tarbiya texnologiyalari	342
<i>Ravshanov Sanjar Tolibjonovich</i>	
Tanqidiy fikrlashni rivojlantirish texnologiyasida refleksiya mexanizmining o‘rni	346
<i>Raxmonova Mahfuzaxon Xasan qizi</i>	
Iqtisodiy o‘sishning mohiyati	350
<i>Sayfiddinova Sabina Muhiddinovna</i>	
Dasturlash ko‘nikmalarini baholashda generativ sun‘iy intellekt va gamifikatsiya integratsiyalashgan arxitektura modelini ishlab chiqish.....	353
<i>Sultonov Ravshonbek Otonazarovich</i>	
Ta‘lim klasteri sharoitida talabalarning loyihalash kompetensiyalarini rivojlantirishning zaruriyati	356
<i>Sultanova Dilnura Abdurashidovna</i>	
Stereometriya darslarida o‘quvchilarning fazoviy tasavvurini va tasvirlash savodxonligini 3D modellashtirish vositasida rivojlantirish	359
<i>Sultonova Shahnoza Yusuf qizi, Sultonova Dilrabo Yusuf qizi</i>	
Chayon zahrlining biologik xususiyatlari, toksikologik ta‘siri va biotexnologiyadagi istiqbolli qo‘llanilishi.....	365
<i>To‘xtamurodova Feruza</i>	
Sun‘iy intellekt va raqamli ta‘lim texnologiyalari integratsiyasi asosida oliy ta‘limda fizika fanini o‘qitish metodikasini takomillashtirish.....	369
<i>Usubjonova Durdona Fazliddin qizi</i>	
Maktabgacha ta‘lim tashkilotlarida ta‘lim va tarbiya maqsadlarini o‘yin mexanikasiga integratsiya qilishning interaktiv modulli texnologiyalarini takomillashtirish	373
<i>Xolmatova Dilshoda Sherali qizi</i>	
Особенности формирования совместной познавательной деятельности в образовательном процессе.....	378
<i>Абдрахманова А. С.</i>	
Влияние корпоративной культуры вуза на формирование профессиональных ценностей студенческой молодежи.....	383
<i>Бекбаев Рауф Рустамович</i>	
MTMgacha katta yoshdagi bolalarda ijtimoiy-hissiy munosabatlarni shakllantirish imkoniyatlari.....	389
<i>Boymurodova Surayyo Eshqvat qizi</i>	
Musiqa madaniyati asosida deviant xulqli o‘quvchilar bilan ishlashning pedagogik modeli va samaradorligi	393
<i>Jabborova Muattar Xatamovna</i>	

MUNDARIJA СОДЕРЖАНИЕ CONTENTS	Uzluksiz ta'lim tizimida biologiya fani o'qituvchilarining kompetentligini rivojlantirish..... 398 Mamadaliyeva Barnoxon O'ktamovna
	Focusing on the Practical and Technical Aspects of Dutar Performance and Enhancing this Process..... 403 Muyassarxon Adiljanovna Achildieva, Shodiyeva Shahinabonu Shoirjon qizi
	Raqamli ta'lim muhitida bo'lajak ingliz tili o'qituvchilarining professional kompetensiyasini rivojlantirish metodikasi 409 Olloberganova Fazilat Tangriberganovna
	Bo'lajak tasviriy san'at o'qituvchilarining vizual kompetensiyalarini rivojlantirishda dizayn tafakkuriga asoslangan pedagogik texnologiyalarni takomillashtirish 415 Shomurodov Oybek Norqulovich
	Ta'lim jarayonida o'quvchilarda empatiyani rivojlantirishning neyropedagogik texnologiyalari..... 421 Kamaladin Kuronboyevich Matyaqubov
	Talabalarda ijtimoiy yetuklikni rivojlantirishning psixologik mexanizmlari va uning ta'lim sifatiga ta'siri..... 425 Rahimova Nazokatxon Kasimjonovna
	Talabalar iqtisodiy xulq-atvorining ijtimoiy-psixologik determinantlari: gender tahlili 431 Yuldosheva Gavhar O'tkirovna
	Study of the Structural and Semantic Features of Simple Sentences in English and Uzbek..... 435 Askar Abdullaev
	Farosat tarbiyasini rivojlantirishda tarixiy-madaniy yondashuvning o'rni va ahamiyati..... 440 Abdimuratova Gulzar Matniyazovna
	O'quvchilarga alyuminiy elementini o'rgatishda hayot bilan bog'lab 4K ko'nikmasini shakllantirish..... 445 Abdug'aniy Esnazarov Jamalatdinovich
	Turizm sohasida xizmat ko'rsatish sifatini oshirishda ijtimoiy muloqot kompetensiyasining o'rni..... 449 Abdullayeva Sevara Yuldashevna
	O'quvchilarda emotsional intellektni shakllantirishning innovatsion metodlari va diagnostikasi..... 454 Kamaladin Kuronboyevich Matyaqubov
	The Role of Gymnastics in Promoting Holistic Development Among Preschool Children: Physical, Cognitive, and Social Perspectives..... 458 Kosimov Bekzod Zoirovich
	Pedagogical and Managerial Factors in Developing Communicative Creativity Among Higher Education Leaders 462 Mamatova Khilola Mukhiddinovna
	NLA in Developing Presentation Competence in English B2 Learners 470 Normatova Yulduz
	Ta'lim sohasidagi yetakchi yondashuvlar..... 474 Rajabova Lola Raxmatullayevna
	Physalis alkekengi o'simligidan flavonoidlarni ajratib olishning biotexnologik usullari va jarayon ko'rsatkichlarini maqbullashtirish 478 S. B. Xidirova
	Badiiy ta'lim amaliyotiga klaster yondashuvi asosida ta'lim integratsiyasini joriy etishning strategik yo'nalishlari va metodologik asoslari..... 484 Sultanov Xaytboy Eraliyevich
	Boshlang'ich sinf o'quvchilarining nutqiy kompetensiyasini rivojlantirishda lug'at ustida ishlashning pedagogik ahamiyati 489 Xabibullayev Umidxon Fayzulla o'g'li
	Gamifikatsiya texnologiyalari vositasida bo'lajak o'qituvchilarda tanqidiy fikrlash kompetensiyalarini rivojlantirish..... 493 Abdullayev Javohir Ismoil o'g'li
	Turizm sohasida xizmat ko'rsatish sifatini oshirishda ijtimoiy muloqot kompetensiyasining o'rni..... 496 Abdullayeva Sevara Yuldashevna
	Qoraqalpoq prozasida inson psixologiyasi 502 Dosbergenova Miyrigul Sadiratdinovna

Yuqori sinf o'quvchilarining ingliz tilidagi kommunikativ kompetensiyasini rivojlantirishda veb-resurslardan foydalanishning metodik asoslari.....	505
Karimova Guljahon Zarifovna	
Oliy ta'limda inklyuziv ta'lim rivojining xalqaro va milliy tajribasi.....	510
Mamasiddikova Maftuna Akbarjon qizi	
Deconstructing Power in the Digital Age: A Pedagogical Framework for Analyzing Political Terminology in Uzbek and International Media	516
Ochilova Dilnora Hayotovna	
Ta'lim sohasidagi yetakchi yondashuvlar.....	520
Rajabova Lola Raxmatullayevna	
Bo'lajak pedagoglarda darslarni integratsiyalash jarayonida o'qituvchi faoliyatini loyihalashtirish mazmuni	525
Shukurova Laziza Shokir qizi	
Гендерно маркированная лексика в русском и узбекском языках.....	529
Мохигул Абдужабборова, Гулноз Нигматова	
maktabgacha katta yoshdagi bolalarda rivojlantiruvchi markazlar asosida ekologik madaniyatni shakllantirishga yo'naltirilgan tadqiqot metodikasi.....	533
Suvanova Sevara Baxodir qizi	
Роль цифровых образовательных инструментов в развитии языковой компетенции учащихся 10-11 классов Республики Каракалпакстан	539
Утемуратов Улугбек Нурадинович	

YUQORI SINIF O'QUVCHILARINING INGLIZ TILIDAGI KOMMUNIKATIV KOMPETENSIYASINI RIVOJLANTIRISHDA VEB-RESURLARDAN FOYDALANISHNING METODIK ASOSLARI

Karimova Guljahon Zarifovna

Termiz davlat pedagogika instituti mustaqil izlanuvchisi

Annotatsiya: Mazkur maqolada yuqori sinf o'quvchilarining ingliz tilidagi kommunikativ kompetensiyasini rivojlantirishda veb-resurslardan foydalanishning metodik asoslari yoritilgan. Ta'limni raqamlashtirish sharoitida zamonaviy veb-platfomalar, onlayn ta'lim vositalari va interaktiv resurslarning ingliz tili darslari samaradorligini oshirishdagi o'rni ilmiy-nazariy jihatdan tahlil qilingan. Shuningdek, kommunikativ yondashuv asosida tinglab tushunish, gapirish, o'qish va yozish ko'nikmalarini rivojlantirishda veb-resurslardan foydalanishning samarali metodlari hamda ularni amaliyotga tatbiq etish mexanizmlari bayon etilgan. Tadqiqot natijalari veb-resurslardan maqsadli foydalanish o'quvchilarning kommunikativ faolligini, mustaqil ta'lim olish kompetensiyasini va ingliz tilidagi nutq faoliyatini sezilarli darajada rivojlantirishini ko'rsatadi.

Kalit so'zlar: kommunikativ kompetensiya, ingliz tili, veb-resurslar, raqamli ta'lim, interaktiv metodlar, axborot-kommunikatsiya texnologiyalari, onlayn platformalar, o'quv jarayoni, xorijiy til ta'limi, kompetensiyaviy yondashuv.

Abstract: This article examines the methodological foundations of using web resources to develop the communicative competence of senior secondary school students in English language learning. The study analyzes the theoretical and practical significance of modern web-based educational platforms, digital technologies, and interactive online resources in improving English language instruction. Special attention is paid to the development of listening, speaking, reading, and writing skills through a communicative approach. The findings indicate that the purposeful integration of web resources into English language teaching significantly enhances students' communicative competence, learner autonomy, motivation, and overall language proficiency.

Key words: communicative competence, English language teaching, web resources, digital learning, online platforms, ICT, communicative approach, learner autonomy, foreign language education.

Аннотация: В статье рассматриваются методические основы использования веб-ресурсов для развития коммуникативной компетенции учащихся старших классов при обучении английскому языку. Проанализированы научно-теоретические аспекты применения современных образовательных веб-платформ, цифровых технологий и интерактивных онлайн-ресурсов в процессе обучения иностранному языку. Особое внимание уделено развитию навыков аудирования, говорения, чтения и письма на основе коммуникативного подхода. Результаты исследования показывают, что целенаправленное использование веб-ресурсов способствует повышению коммуникативной активности учащихся, развитию навыков самостоятельного обучения и совершенствованию их иноязычной речевой компетенции.

Ключевые слова: коммуникативная компетенция, английский язык, веб-ресурсы, цифровое образование, интерактивное обучение, информационно-коммуникационные технологии, онлайн-платформы, компетентностный подход.

KIRISH

Bugungi kunda ta'lim tizimining raqamli transformatsiyasi xorijiy tillarni o'qitish metodikasiga ham tub o'zgarishlar olib kirmoqda. Axborot-kommunikatsiya texnologiyalarining jadal rivojlanishi natijasida an'anaviy ta'lim metodlari zamonaviy raqamli vositalar bilan boyitilib, o'quv jarayonining samaradorligini oshirish uchun yangi imkoniyatlar yaratilmoqda. Ayniqsa, ingliz tilini o'qitishda veb-resurslardan foydalanish o'quvchilarning

bilim olish jarayonini yanada qiziqarli, interaktiv va samarali tashkil etishga xizmat qilmoqda. Mamlakatimizda ham ta'limni raqamlashtirish, xorijiy tillarni o'qitish sifatini oshirish hamda o'quvchilarning kommunikativ kompetensiyasini rivojlantirish davlat ta'lim siyosatining ustuvor yo'nalishlaridan biri hisoblanadi. Zamonaviy ta'lim standartlari o'quvchilardan nafaqat grammatik bilimlarni egallashni, balki ingliz tilida erkin muloqot qilishni, turli kommunikativ vaziyatlarda o'z fikrini aniq va ravon ifoda eta olishni, axborotni tahlil qilish hamda undan samarali foydalanish ko'nikmalarini ham talab etmoqda.

Kommunikativ kompetensiya xorijiy til ta'limining asosiy maqsadi sifatida e'tirof etilib, u til birliklarini bilish bilan bir qatorda, ularni real hayotiy vaziyatlarda to'g'ri va samarali qo'llash qobiliyatini ham o'z ichiga oladi. Ushbu kompetensiya lingvistik, sotsiolingvistik, diskursiv, strategik va pragmatik komponentlarning o'zaro uyg'unligi asosida shakllanadi. Shu sababli ingliz tilini o'qitishda o'quvchilarning faol ishtirokini ta'minlaydigan, mustaqil ta'limni qo'llab-quvvatlaydigan hamda real kommunikativ muhitni yaratishga xizmat qiladigan pedagogik texnologiyalardan foydalanish muhim ahamiyat kasb etadi. So'nggi yillarda veb-resurslar xorijiy tillarni o'qitishda eng samarali vositalardan biri sifatida e'tirof etilmoqda. Turli onlayn platformalar, elektron ta'lim tizimlari, videodarslar, podkastlar, virtual muloqot maydonlari, interaktiv mashqlar va sun'iy intellektga asoslangan ta'lim vositalari o'quvchilarning tinglab tushunish, gapirish, o'qish va yozish kompetensiyalarini kompleks rivojlantirish imkonini bermoqda. Bunday resurslar individual ta'lim trayektoriyasini yaratish, o'quvchilarning qiziqishlari va ehtiyojlariga mos materiallarni tanlash hamda ularning mustaqil ta'lim faoliyatini qo'llab-quvvatlashda muhim o'rin tutadi.

Ilmiy tadqiqotlar shuni ko'rsatadiki, veb-resurslardan maqsadli va metodik jihatdan to'g'ri foydalanish o'quvchilarning o'quv motivatsiyasini oshiradi, autentik til muhiti bilan tanishtiradi, madaniyatlararo muloqot kompetensiyasini rivojlantiradi hamda zamonaviy raqamli kompetensiyalarni shakllantirishga xizmat qiladi. Shu bilan birga, bunday resurslardan foydalanish o'qituvchidan raqamli pedagogika, media savodxonlik va innovatsion metodlarni puxta egallashni talab etadi.

Mazkur tadqiqotning dolzarbligi yuqori sinf o'quvchilarining ingliz tilidagi kommunikativ kompetensiyasini rivojlantirishda veb-resurslardan foydalanishning metodik asoslarini ilmiy jihatdan asoslash, ularning ta'lim jarayonidagi pedagogik imkoniyatlarini aniqlash hamda amaliy tavsiyalar ishlab chiqish zarurati bilan belgilanadi. Tadqiqot natijalari umumta'lim maktablarida ingliz tili darslarini zamonaviy talablar asosida tashkil etish, ta'lim sifatini oshirish va o'quvchilarning xalqaro baholash mezonlariga mos kommunikativ kompetensiyasini shakllantirishga xizmat qiladi.

Tadqiqotning maqsadi – yuqori sinf o'quvchilarining ingliz tilidagi kommunikativ kompetensiyasini rivojlantirishda veb-resurslardan foydalanishning metodik asoslarini tahlil qilish hamda ularni ta'lim jarayoniga samarali joriy etish bo'yicha ilmiy-amaliy tavsiyalar ishlab chiqish.

Tadqiqotning vazifalari quyidagilardan iborat:

- kommunikativ kompetensiya tushunchasining nazariy asoslarini tahlil qilish;
- ingliz tilini o'qitishda qo'llaniladigan zamonaviy veb-resurslarning didaktik imkoniyatlarini aniqlash;
- veb-resurslardan foydalanishning metodik tamoyillarini ishlab chiqish;
- yuqori sinf o'quvchilarining kommunikativ kompetensiyasini rivojlantirishda veb-resurslarning samaradorligini baholash;
- o'qituvchilar uchun amaliy metodik tavsiyalar ishlab chiqish.

Maqolaning ilmiy yangiligi shundan iboratki, unda yuqori sinf o'quvchilarining ingliz tilidagi kommunikativ kompetensiyasini rivojlantirishda veb-resurslardan foydalanishning metodik modeli kompleks yondashuv asosida tahlil qilingan hamda zamonaviy raqamli ta'lim texnologiyalarini kommunikativ yondashuv bilan integratsiyalash bo'yicha ilmiy-amaliy tavsiyalar taklif etilgan.

MAVZUGA OID ADABIYOTLAR SHARHI

Yuqori sinf o'quvchilarining ingliz tilidagi kommunikativ kompetensiyasini rivojlantirish masalasi zamonaviy xorijiy til metodikasining eng dolzarb yo'nalishlaridan biri hisoblanadi. So'nggi yillarda ta'lim tizimining raqamlashtirilishi, axborot-kommunikatsiya texnologiyalarining rivojlanishi hamda internet imkoniyatlarining kengayishi natijasida veb-resurslardan foydalanish xorijiy tillarni o'qitishning samarali vositalaridan biriga aylandi. Shu sababli ushbu yo'nalish bo'yicha ko'plab mahalliy va xorijiy olimlar tomonidan ilmiy tadqiqotlar olib borilgan.

Kommunikativ kompetensiya tushunchasi dastlab Dell Hymes tomonidan ilmiy muomalaga kiritilgan bo'lib, u tilni faqat grammatik qoidalar asosida emas, balki real kommunikativ vaziyatlarda to'g'ri va maqsadga muvofiq qo'llash qobiliyati sifatida talqin etgan. Keyinchalik Michael Canale va Merrill Swain ushbu nazariyani rivojlantirib, kommunikativ kompetensiyani grammatik, sotsiolingvistik, diskursiv va strategik kompetensiyalarning

o'zaro uyg'unligi sifatida izohlaganlar. Bugungi kunda ushbu model xorijiy til ta'limida eng ko'p qo'llaniladigan nazariy asoslardan biri hisoblanadi.

Xorijiy tilni kommunikativ yondashuv asosida o'qitish g'oyalari Jack C. Richards va Theodore S. Rodgers tomonidan ham batafsil yoritilgan. Ularning fikricha, til o'rganishning asosiy maqsadi o'quvchini real hayotiy vaziyatlarda samarali muloqot qila oladigan shaxs sifatida shakllantirishdan iborat. Shuning uchun dars jarayonida interaktiv metodlar, autentik materiallar va axborot texnologiyalaridan foydalanish muhim ahamiyat kasb etadi.

Axborot-kommunikatsiya texnologiyalarini xorijiy til ta'limiga integratsiya qilish masalalari Mark Warschauer, Deborah Healey va boshqa olimlar tomonidan keng tadqiq etilgan. Ularning ilmiy ishlarida internet texnologiyalarining o'quvchilarning mustaqil ta'lim olishiga, autentik til muhitiga kirishiga hamda tinglab tushunish, gapirish, o'qish va yozish ko'nikmalarini kompleks rivojlantirishiga xizmat qilishi ilmiy jihatdan asoslab berilgan.

Stephen Bax raqamli texnologiyalarni ta'limga integratsiya qilish tabiiy pedagogik jarayonning ajralmas qismiga aylanishi lozimligini ta'kidlaydi. Olimning fikricha, texnologiyalar darsning asosiy maqsadi emas, balki ta'lim samaradorligini oshiruvchi vosita sifatida xizmat qilishi kerak.

Paul Nation xorijiy tilni o'rganishda tinglab tushunish, o'qish, yozish va gapirish kompetensiyalarining o'zaro bog'liqligini ilmiy asoslab bergan. Uning tadqiqotlariga ko'ra, zamonaviy veb-platformalarda taqdim etilayotgan autentik audio va video materiallar o'quvchilarning kommunikativ kompetensiyasini rivojlantirishda an'anaviy darsliklarga nisbatan yuqori samaradorlikka ega. Mahalliy olimlarning ilmiy ishlarida ham xorijiy tillarni o'qitishda innovatsion pedagogik texnologiyalar va raqamli ta'lim vositalaridan foydalanish masalalariga alohida e'tibor qaratilgan.

Tadqiqotlarda kompetensiyaviy yondashuv asosida o'quvchilarning mustaqil fikrlashi, ijodiy faoliyati, axborotni tahlil qilish ko'nikmalari hamda ingliz tilida erkin muloqot qilish kompetensiyasini rivojlantirishning metodik asoslari yoritilgan. Bugungi kunda British Council, Cambridge English, BBC Learning English, Quizlet, Kahoot!, Duolingo, LearningApps va Padlet kabi veb-resurslar xorijiy til ta'limida keng qo'llanilmoqda. Ushbu platformalar orqali o'quvchilar autentik matnlar, video va audio materiallar bilan ishlash, interaktiv topshiriqlarni bajarish, onlayn muloqot qilish hamda mustaqil ta'lim faoliyatini tashkil etish imkoniyatiga ega bo'ladi.

Ilmiy manbalar tahlili shuni ko'rsatadiki, veb-resurslardan foydalanish o'quvchilarning darsga bo'lgan qiziqishini oshiradi, kommunikativ faolligini kuchaytiradi, ta'lim jarayonini individuallashtirishga xizmat qiladi hamda o'qituvchi va o'quvchi o'rtasidagi interaktiv hamkorlikni mustahkamlaydi. Shu bilan birga, ushbu resurslardan foydalanishda ularning didaktik maqsadga muvofiqligi, o'quvchilarning yosh va psixologik xususiyatlari hamda raqamli savodxonlik darajasini hisobga olish muhim ahamiyat kasb etadi.

Shunday qilib, ilmiy adabiyotlar tahlili shuni ko'rsatadiki, kommunikativ kompetensiyani rivojlantirishda veb-resurslardan foydalanish samarali pedagogik vosita hisoblanadi. Biroq yuqori sinf o'quvchilari uchun ushbu resurslardan foydalanishning metodik modeli, ularni dars jarayoniga integratsiyalash mexanizmlari hamda amaliy samaradorligini aniqlash bo'yicha tadqiqotlarni yanada takomillashtirish zarur. Aynan shu jihatlar mazkur tadqiqotning asosiy ilmiy yo'nalishini belgilaydi.

TADQIQOT METODOLOGIYASI

Mazkur tadqiqotda yuqori sinf o'quvchilarining ingliz tilidagi kommunikativ kompetensiyasini rivojlantirishda veb-resurslardan foydalanishning samaradorligini aniqlash maqsadida kompleks ilmiy tadqiqot metodlaridan foydalanildi. Tadqiqot kompetensiyaviy yondashuv, kommunikativ yondashuv hamda axborot-kommunikatsiya texnologiyalarini ta'lim jarayoniga integratsiyalash tamoyillariga asoslandi.

Tadqiqot davomida nazariy va empirik metodlar uyg'un holda qo'llanildi. Nazariy metodlar sifatida ilmiy-pedagogik va metodik adabiyotlarni tahlil qilish, xorijiy hamda mahalliy olimlarning ilmiy ishlari bilan qiyosiy tanishish, umumlashtirish va tizimlashtirish metodlaridan foydalanildi. Empirik metodlar doirasida pedagogik kuzatuv, suhbat, so'rovnomalar, test sinovlari hamda dars jarayonlarini tahlil qilish amalga oshirildi. Tadqiqot obyekti sifatida umumiy o'rta ta'lim maktablarining yuqori sinf o'quvchilari tanlandi.

Tadqiqot predmeti esa ingliz tili darslarida veb-resurslardan foydalanish orqali o'quvchilarning kommunikativ kompetensiyasini rivojlantirish metodikasi hisoblanadi. Tajriba-sinov ishlari davomida BBC Learning English, British Council LearnEnglish, Quizlet, Kahoot!, Padlet, Google Classroom va YouTube Education kabi veb-resurslardan foydalanildi. Ushbu platformalar yordamida tinglab tushunish, o'qish, yozish va og'zaki nutq ko'nikmalarini rivojlantirishga qaratilgan interaktiv mashg'ulotlar tashkil etildi. Kommunikativ kompetensiyaning rivojlanish darajasi quyidagi mezonlar asosida baholandi:

- ingliz tilida og'zaki muloqot qilish qobiliyati;
- tinglab tushunish ko'nikmasi;

- matni o'qish va tahlil qilish malakasi;
- yozma nutqni shakllantirish darajasi;
- o'quvchilarning darsdagi faolligi va mustaqil ishlash kompetensiyasi.

Olingan natijalar qiyosiy tahlil, foiz ko'rsatkichlari hamda pedagogik kuzatuv natijalari asosida umumlashtirildi. Tadqiqotning ishonchligi turli metodlarning o'zaro uyg'unligi va olingan natijalarning ilmiy manbalar bilan taqqoslanishi orqali ta'minlandi.

TAHLIL VA NATIJALAR

Tajriba-sinov natijalari shuni ko'rsatdiki, ingliz tili darslarida veb-resurslardan maqsadli va tizimli foydalanish yuqori sinf o'quvchilarining kommunikativ kompetensiyasini rivojlantirishda muhim omil hisoblanadi. Interaktiv platformalar o'quvchilarning darsdagi faolligini oshirdi, ingliz tilida erkin fikr almashishiga imkon yaratdi hamda ularning mustaqil ta'lim olish motivatsiyasini kuchaytirdi. Tinglab tushunish kompetensiyasini rivojlantirishda autentik audio va video materiallardan foydalanish samarali natija berdi. O'quvchilar tabiiy nutqni eshitish orqali talaffuz, intonatsiya va eshitib anglash ko'nikmalarini sezilarli darajada yaxshiladilar. Ayniqsa, turli mavzulardagi videodarslar va podkastlar ularda real kommunikativ vaziyatlarni tushunish malakasini shakllantirdi. Gapirish kompetensiyasini rivojlantirishda onlayn muhokamalar, juftlik va guruhlarda bajarilgan topshiriqlar, virtual taqdimotlar hamda rolli o'yinlar samarali bo'ldi. Veb-resurslar o'quvchilarga o'z fikrini erkin bayon qilish, savollarga javob berish va muloqot olib borish imkonini yaratdi. Natijada dars jarayonidagi kommunikativ faollik sezilarli darajada oshdi. O'qish kompetensiyasini rivojlantirishda elektron maqolalar, yangiliklar, bloglar va interaktiv matnlardan foydalanildi. O'quvchilar yangi leksik birliklarni kontekst asosida o'zlashtirish, matn mazmunini tahlil qilish hamda tanqidiy fikrlash ko'nikmalarini rivojlantirish imkoniyatiga ega bo'ldilar.

Yozish kompetensiyasini shakllantirishda esa onlayn topshiriqlar, elektron esse yozish, forum va bloglarda fikr bildirish kabi faoliyatlar tashkil etildi. Ushbu usullar o'quvchilarning grammatik savodxonligini, yozma nutq madaniyatini hamda fikrni izchil bayon etish ko'nikmalarini rivojlantirdi. Tadqiqot natijalari shuni ko'rsatdiki, veb-resurslardan foydalangan guruh o'quvchilarining natijalari an'anaviy metodlar asosida ta'lim olgan guruhga nisbatan yuqoriroq bo'ldi.

Ayniqsa, darsga qiziqish, mustaqil ishlash, axborotni izlash va undan foydalanish kompetensiyalarida sezilarli ijobiy o'zgarishlar kuzatildi. Muhokama jarayonida aniqlanishicha, veb-resurslardan foydalanish faqat texnik vositalarni qo'llash bilan cheklanmasligi, balki ularni pedagogik maqsadga muvofiq rejalashtirish hamda kommunikativ yondashuv asosida tashkil etish zarur. O'qituvchi o'quvchilarning yosh xususiyatlari, bilim darajasi va individual ehtiyojlarini hisobga olgan holda mos veb-resurslarni tanlashi ta'lim samaradorligini yanada oshiradi.

Shuningdek, tadqiqot davomida ayrim muammolar ham kuzatildi. Jumladan, internet tezligining pastligi, texnik vositalarning yetarli emasligi, ayrim o'quvchilarning raqamli savodxonligining pastligi hamda o'qituvchilarning barcha platformalardan birdek foydalana olmasligi ta'lim jarayoniga ma'lum darajada ta'sir ko'rsatishi mumkin. Shu sababli pedagoglarning AKT kompetensiyasini muntazam rivojlantirish va ta'lim muassasalarining texnik bazasini mustahkamlash muhim vazifalardan biri hisoblanadi.

Umuman olganda, tadqiqot natijalari ingliz tili darslarida veb-resurslardan tizimli va metodik jihatdan to'g'ri foydalanish yuqori sinf o'quvchilarining kommunikativ kompetensiyasini rivojlantirish, ularning mustaqil ta'lim olish ko'nikmalarini shakllantirish hamda zamonaviy ta'lim sifatini oshirishda samarali vosita ekanligini tasdiqladi.

XULOSA

Mazkur tadqiqot yuqori sinf o'quvchilarining ingliz tilidagi kommunikativ kompetensiyasini rivojlantirishda veb-resurslardan foydalanishning pedagogik va metodik imkoniyatlarini tahlil qilishga bag'ishlandi. Tadqiqot natijalari shuni ko'rsatdiki, zamonaviy veb-resurslardan tizimli, maqsadli va metodik jihatdan to'g'ri foydalanish o'quvchilarning ingliz tilida erkin muloqot qilish, tinglab tushunish, o'qish, yozish va gapirish ko'nikmalarini samarali rivojlantiradi. Ilmiy adabiyotlar tahlili kommunikativ kompetensiyani shakllantirish xorijiy til ta'limining asosiy maqsadi ekanligini hamda raqamli ta'lim texnologiyalarining ushbu jarayondagi ahamiyati tobora ortib borayotganini tasdiqladi. Veb-resurslar o'quvchilarga autentik til muhiti bilan ishlash, mustaqil ta'lim olish, tanqidiy fikrlash va axborot bilan ishlash ko'nikmalarini rivojlantirish uchun qulay sharoit yaratadi. Tajriba-sinov natijalari veb-resurslardan foydalangan o'quvchilarning kommunikativ faolligi, darsdagi ishtiroki, motivatsiyasi va til ko'nikmalari an'anaviy metodlar asosida ta'lim olgan o'quvchilarga nisbatan yuqori ekanligini ko'rsatdi. Ayniqsa, interaktiv platformalar yordamida tashkil etilgan mashg'ulotlar o'quvchilarning darsga bo'lgan qiziqishini oshirib, ularning mustaqil ishlash malakasini rivojlantirishga xizmat qildi.

Shuningdek, tadqiqot davomida veb-resurslardan samarali foydalanish uchun o'qituvchilarning raqamli kompetensiyasini rivojlantirish, ta'lim muassasalarini zamonaviy texnik vositalar bilan ta'minlash hamda internet infratuzilmasini takomillashtirish zarurligi aniqlandi. Olingan natijalarga asoslanib, quyidagi ilmiy-amaliy tavsiyalar ishlab chiqildi: ingliz tili darslarida kommunikativ yondashuv asosida veb-resurslardan muntazam foydalanishni yo'lga qo'yish; BBC Learning English, British Council LearnEnglish, Quizlet, Kahoot!, Padlet va Google Classroom kabi platformalarni dars jarayoniga tizimli integratsiya qilish; o'qituvchilar uchun raqamli pedagogika va AKT bo'yicha malaka oshirish kurslarini kengaytirish; o'quvchilarning mustaqil ta'lim faoliyatini qo'llab-quvvatlovchi elektron ta'lim muhitini yaratish; umumiy o'rta ta'lim maktablarida zamonaviy raqamli texnologiyalar asosida kommunikativ kompetensiyani baholash mezonlarini takomillashtirish.

Xulosa qilib aytganda, veb-resurslardan foydalanish yuqori sinf o'quvchilarining ingliz tilidagi kommunikativ kompetensiyasini rivojlantirishning samarali metodik vositasi bo'lib, ta'lim sifatini oshirish, o'quvchilarning mustaqil ta'lim olish kompetensiyasini shakllantirish hamda ularni zamonaviy axborot jamiyatida faol ishtirok etishga tayyorlashda muhim ahamiyat kasb etadi. Tadqiqot natijalari umumta'lim maktablarida ingliz tili darslarini tashkil etishda hamda kelgusidagi ilmiy izlanishlarda metodik manba sifatida foydalanilishi mumkin.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati:

- Hymes, D. (1972). On Communicative Competence. Harmondsworth: Penguin.
- Canale, M., & Swain, M. (1980). Theoretical Bases of Communicative Approaches to Second Language Teaching and Testing. *Applied Linguistics*, 1(1), 1–47.
- Canale, M. (1983). From Communicative Competence to Communicative Language Pedagogy. London: Longman.
- Richards, J. C., & Rodgers, T. S. (2014). *Approaches and Methods in Language Teaching* (3rd ed.). Cambridge University Press.
- Brown, H. D. (2007). *Principles of Language Learning and Teaching* (5th ed.). Pearson Education.
- Harmer, J. (2015). *The Practice of English Language Teaching* (5th ed.). Pearson Education.
- Nation, I. S. P. (2013). *Learning Vocabulary in Another Language*. Cambridge University Press.
- Bax, S. (2003). CALL – Past, Present and Future. *System*, 31(1), 13–28.
- Warschauer, M. (1996). *Computer-Assisted Language Learning: An Introduction*. New York: Multimedia Language Teaching.
- Healey, D. (2018). Technology and Language Learning. *The TESOL Encyclopedia of English Language Teaching*.
- Chapelle, C. A. (2001). *Computer Applications in Second Language Acquisition*. Cambridge University Press.
- Beatty, K. (2013). *Teaching and Researching Computer-Assisted Language Learning*. Routledge.
- Dudeny, G., & Hockly, N. (2012). ICT in ELT: How Did We Get Here and Where Are We Going? *ELT Journal*.
- Nunan, D. (2004). *Task-Based Language Teaching*. Cambridge University Press.
- Larsen-Freeman, D., & Anderson, M. (2011). *Techniques and Principles in Language Teaching*. Oxford University Press.
- Littlewood, W. (2004). The Task-Based Approach: Some Questions and Suggestions. *ELT Journal*.
- O'zbekiston Respublikasi Prezidentining xorijiy tillarni o'qitish tizimini takomillashtirishga oid qarorlari va farmonlari.
- O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining ta'limni raqamlashtirishga oid me'yoriy hujjatlari.
- O'zbekiston Respublikasi Maktabgacha va maktab ta'limi vazirligining Davlat ta'lim standartlari.
- CEFR – Common European Framework of Reference for Languages. Council of Europe, 2020.
- British Council. LearnEnglish Resources for Teachers and Students.
- BBC Learning English. Online English Learning Resources.
- Cambridge English. Teaching English with Digital Technologies.
- UNESCO. (2023). *Global Education Monitoring Report*.
- OECD. (2023). *Education at a Glance*.
- UNESCO. (2023). *Guidance for Generative AI in Education and Research*.
- Siemens, G. (2005). *Connectivism: A Learning Theory for the Digital Age*.
- Anderson, T. (2008). *The Theory and Practice of Online Learning*. Athabasca University Press.
- Hodges, C., et al. (2020). The Difference Between Emergency Remote Teaching and Online Learning. *Educause Review*.
- Bo'riyev, O., va boshqalar. *Xorijiy tillarni o'qitish metodikasi*. Toshkent: O'zbekiston, 2021.

-
- 13.00.00 Pedagogika fanlari
 - 13.00.01 Pedagogika nazariyasi. Pedagogik ta'limotlar tarixi
 - 13.00.02 Ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi (sohalar bo'yicha)
 - 13.00.03 Maxsus pedagogika
 - 13.00.04 Jismoniy tarbiya va sport mashg'ulotlari nazariyasi va metodikasi
 - 13.00.05 Kasb-hunar ta'limi nazariyasi va metodikasi
 - 13.00.06 Elektron ta'lim nazariyasi va metodikasi (ta'lim sohaları va bosqichlari bo'yicha)
 - 13.00.07 Ta'limda menejment
 - 13.00.08 Maktabgacha ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi
 - 13.00.09 Ijtimoiy pedagogika
 - 07.00.00 Tarix fanlari
 - 19.00.00 Psixologiya fanlari
 - 01.00.00 Fizika-matematika fanlari
 - 02.00.00 Kimyo fanlari
 - 03.00.00 Biologiya fanlari
 - 09.00.00 Falsafa fanlari
 - 10.00.00 Filologiya fanlari
 - 11.00.00 Geografiya fanlari

MAKTABGACHA VA MAKTAB TA'LIMI

Mas'ul muharrir: Ramzidin Ashurov

Ingliz tili muharriri: Murod Xoliyorov

Musahhih: Alibek Zokirov

Sahifalovchi va dizayner: Iskandar Islomov

2026. №7(1)

© Materiallar ko'chirib bosilganda "Maktabgacha va maktab ta'limi" jurnali manba sifatida ko'rsatilishi shart. Jurnalda bosilgan material va reklamalardagi dalillarning aniqligiga mualliflar ma'sul. Tahririyat fikri har vaqt ham mualliflar fikriga mos kelamasligi mumkin. Tahririyatga yuborilgan materiallar qaytarilmaydi.

"Maktabgacha va maktab ta'limi" jurnali 26.09.2023-yildan O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Adminstratsiyasi huzuridagi Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan №C-5669363 reyestr raqami tartibi bo'yicha ro'yxatdan o'tkazilgan.
Litsenziya raqami: № 136361.

Manzirimiz: Toshkent shahar, Yunusobod tumani
19-mavze, 17-uy.